

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 25.9.2008
COM(2008) 572 final

**COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI
COMITETUL REGIUNILOR**

**privind a doua revizuire periodică a domeniului de aplicare a serviciului universal în
rețelele și serviciile de comunicații electronice, în temeiul articolului 15 din
Directiva 2002/22/CE**

**COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI
COMITETUL REGIUNILOR**

**privind a doua revizuire periodică a domeniului de aplicare a serviciului universal în
rețelele și serviciile de comunicații electronice, în temeiul articolului 15 din
Directiva 2002/22/CE**

1. OBIECTIVUL COMUNICĂRII

Prezenta comunicare are ca obiect a doua revizuire periodică a domeniului de aplicare a serviciului universal, conform dispozițiilor articolului 15 din directiva privind serviciul universal¹ (denumită în continuare directiva). Comunicarea propune, de asemenea, câteva reflecții cu caracter general asupra modului în care serviciul universal poate contribui la realizarea unor obiective mai largi la nivel european — în special asigurarea accesului la serviciile de bandă largă — în scopul inițierii dezbaterii privind politica viitoare.

2. REVIZUIREA DOMENIULUI DE APLICARE A SERVICIULUI UNIVERSAL

2.1. Introducere

În UE, serviciul universal în sectorul comunicațiilor electronice, așa cum este definit în prezent, înseamnă asigurarea, pentru toate persoanele care solicită acest lucru, a acelor servicii care au un rol esențial în participarea la viața socială și care sunt deja disponibile pentru marea majoritate a cetățenilor, fie pe piață, fie prin intervenție publică, în cazul unui eșec al pieței.

Directiva definește serviciul universal ca un set minim de servicii de comunicații electronice disponibile, la cerere, pentru toți utilizatorii finali la un preț acceptabil și la o calitate determinată, independent de situarea lor geografică într-un stat membru.

Directiva include în cadrul domeniului de aplicare a serviciului universal patru elemente specifice²:

- accesul la un punct fix care să permită efectuarea și primirea de apeluri telefonice locale, naționale și internaționale, comunicații prin fax și comunicații de date, la rate de transfer suficiente pentru a permite accesul funcțional la internet;
- punerea la dispoziție cel puțin a unui registru complet și a unui serviciu de informații care să cuprindă toți abonații la serviciile de telefonie fixă sau mobilă care doresc să fie înscrși;
- punerea la dispoziție a telefoanelor publice cu plată și

¹ Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații.

² Capitolul II.

- măsuri specifice de garantare a accesului și a accesibilității serviciilor de telefonie disponibile publicului pentru utilizatorii cu handicap sau cu nevoi speciale, precum și pentru cei cu venituri mici.

Formularea „accesul la un punct fix” se referă la reședința principală a utilizatorului final³ (unde mai mulți membri ai familiei pot utiliza în comun aceeași conexiune), nu la obligația operatorilor de a utiliza mijloace fixe; acest lucru înseamnă că nu trebuie să existe constrângeri referitoare la mijloacele tehnice – fie prin cablu, fie pe suport radio – utilizate pentru realizarea conexiunii. Pe de altă parte, mobilitatea personală (accesul în orice punct) nu intră în sfera serviciului universal.

Comunicațiile de date la rate de transfer suficiente pentru a permite accesul funcțional la internet se referă la³ o cerință limitată la o singură conexiune la o rețea de bandă îngustă⁴ care să poată susține comunicații de date la rate de transfer⁵ suficiente pentru a avea acces la servicii online, precum cele furnizate prin intermediul internetului public. Aceasta trebuie să permită asigurarea unui acces satisfăcător la internet, statele membre putând să impună furnizorilor să amelioreze conexiunea până la nivelul celei de care beneficiază majoritatea abonaților.

Această cerință flexibilă în ceea ce privește funcționalitatea accesului la internet a fost special concepută pentru a permite țărilor în curs de aderare să exploateze tehnologiile mobile/pe suport radio pentru a asigura serviciul universal unei părți cât mai mari din populație³.

Statele membre trebuie să identifice cele mai bune mijloace de garantare a respectării obligațiilor de serviciu universal, inclusiv acordând tuturor întreprinderilor șansa de a-și îndeplini aceste obligații. În cazul în care aceste servicii nu sunt disponibile pe piață, se poate impune întreprinderilor să presteze respectivele servicii în anumite condiții. Până în prezent, șaisprezece dintre statele membre au desemnat prestatori de serviciu universal în temeiul directivei, în timp ce Germania și Luxemburg nu au făcut acest lucru, pe motiv că serviciul universal este deja asigurat prin ofertele disponibile pe piață⁶. Restul de nouă state asigură serviciul universal pe baza unor măsuri tranzitorii.

În cazul în care autoritatea națională de reglementare constată că unul dintre prestatorii de serviciu universal este obligat să suporte o sarcină nejustificată, se poate înființa un fond pentru serviciul universal. Costurile nete corespunzătoare pot fi finanțate fie utilizând fonduri publice în condiții transparente, fie prin înființarea unui fond sectorial la care trebuie să contribuie, în principiu, toate întreprinderile active pe piața respectivă. Până în prezent, au fost înființate fonduri pentru serviciul universal în cinci state membre, însă numai în Franța, Italia și România se fac plăți compensatorii.

Statele membre au libertatea de a mandata servicii suplimentare care nu se încadrează în setul minim de servicii stabilit de directivă, însă finanțările suplimentare asociate acestora trebuie

³ Considerentul 8.

⁴ De exemplu, aceasta nu include utilizarea tehnologiei ISDN care permite folosirea a două sau mai multe conexiuni simultan.

⁵ În considerentul 8 se precizează că, deoarece rata de transfer a datelor depinde de capacitatea echipamentului terminal al utilizatorului, nu este cazul să se stabilească o viteză specifică la nivel comunitar, deși se menționează un plafon de 56 kbits/s.

⁶ Pentru mai multe detalii referitoare la implementarea directivei, a se vedea al treisprezecelea raport de implementare COM(2008) 153.

să fie suportate de statele membre în cauză (de exemplu prin sistemul fiscal general), nu de către anumiți actori de pe piață.

O dată la trei ani, Comisia are obligația de a revizui domeniul de aplicare a serviciului universal, în funcție de progresele tehnologice, sociale și economice înregistrate, luând în considerare, în special, mobilitatea și ratele de transfer în contextul tehnologiilor predominante folosite de majoritatea abonaților. Directiva⁷ definește câteva elemente pe baza cărora Comisia decide dacă este necesară includerea unui anumit serviciu în domeniul de aplicare a serviciului universal, și anume:

- o minoritate a consumatorilor ar fi exclusă social deoarece nu utilizează sau nu dispune de anumite servicii care sunt disponibile majorității consumatorilor și sunt utilizate de aceștia, iar
- includerea acestor servicii în domeniul de aplicare a serviciului universal ar aduce un beneficiu general net pentru toți consumatorii, în cazul în care nu sunt disponibile pentru public în condiții comerciale normale.

Cu ocazia primei revizuirii a domeniului de aplicare a serviciului universal din 2005-2006 s-a ajuns la concluzia că nu este necesar să se modifice domeniul de aplicare a obligațiilor de serviciu universal, în special în ceea ce privește serviciile de comunicații de bandă largă și mobile. În cazul celor din urmă, s-a stabilit că existența unor piețe concurențiale și deschise a antrenat, pentru consumatori, o generalizare a accesului la servicii cu un preț accesibil. În ceea ce privește comunicațiile de bandă largă, proporția globală a populației din UE care utiliza servicii fixe de bandă largă nu indica faptul că majoritatea consumatorilor utilizau acest serviciu, iar serviciile de bandă largă nu deveniseră încă necesare pentru participarea la viața socială normală, în așa măsură încât lipsa accesului să implice excludere socială⁸.

2.2. Comunicațiile mobile

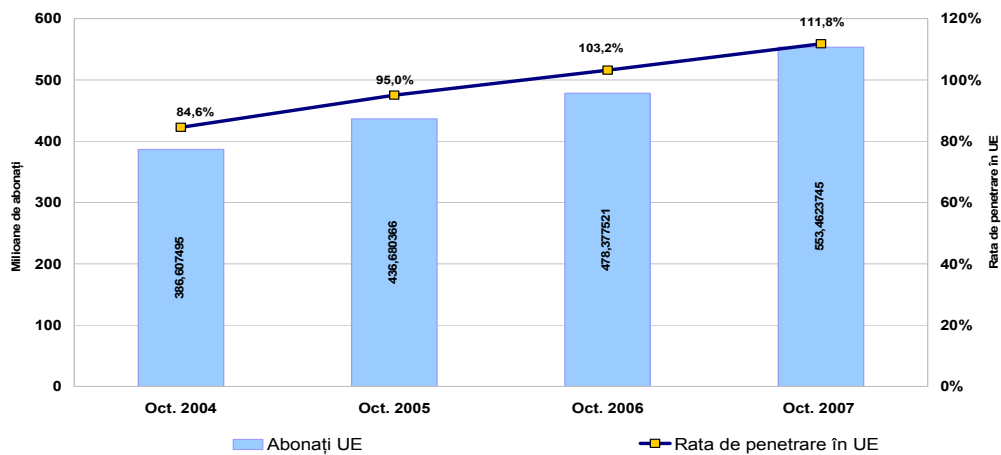
Cu ocazia primei revizuirii, s-a constatat că, pe baza condițiilor de acordare a licențelor naționale de telefonie mobilă, rețelele mobile (2G) din UE-25 acopereau cel puțin 95% din populație. Acest lucru rămâne valabil și pentru UE-27.

Utilizarea telefoniei mobile a crescut puternic în ultimii ani: dacă la începutul anului 2004 în medie 81% din populația UE-25 utiliza servicii de telefonie mobilă, în octombrie 2007 gradul de penetrare a atins 112% din populația UE-27. După cum ilustrează graficul de mai jos, în perioada de trei ani din luna octombrie 2004 până în luna octombrie 2007, rata de penetrare a serviciilor de telefonie mobilă la 100 de locuitori a crescut cu peste 27 de puncte procentuale.

Figura 1. Penetrarea serviciilor de telefonie mobilă în UE

⁷ Articolul 15 și anexa V.

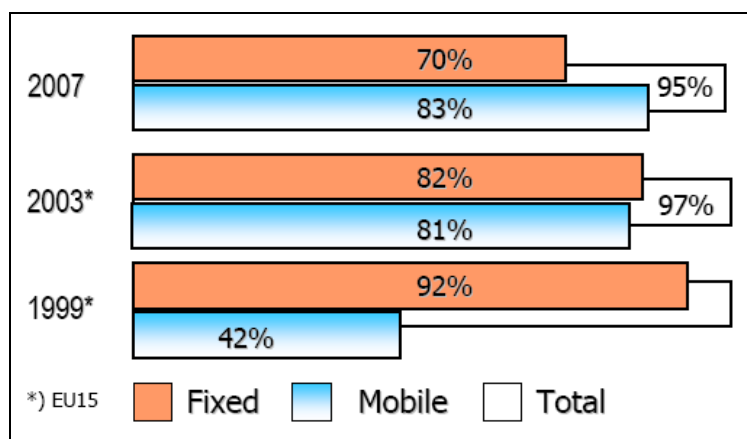
⁸ COM(2005) 203 și COM(2006) 163.

Sursa: Serviciile Comisiei

Nivelul general de penetrare a telefoniei mobile (per 100 de locuitori) se traduce printr-o rată medie de penetrare în gospodăriile din UE de 83% la sfârșitul anului 2007, după cum este indicat în figura 2. În UE-15, 83% dintre familii dispun de un telefon mobil, în timp ce cifra pentru UE-10 (în afară de Bulgaria și România) este de 82%, iar pentru UE-12 (inclusiv Bulgaria și România) este de 78%.

Figura 2. Acces la rețeaua telefonică la domiciliu, % din gospodăriile europene

Sursa: Sondaje privind comunicațiile electronice la domiciliu⁹

Graficul indică, de asemenea, faptul că, din cauza infrastructurii mai puțin dezvoltate a telecomunicațiilor fixe în câteva dintre noile state membre, procentajul gospodăriilor care au acces la rețeaua telefonică¹⁰ în UE a fost de 95% la sfârșitul anului 2007, cu 2 puncte procentuale mai scăzut în urma extinderii din 2004. În UE-15, la sfârșitul anului 2007, procentajul global de acces la rețeaua telefonică a fost de 97%, în timp ce procentajul pentru UE-10 a fost de 91%.

Utilizatorii renunță din ce în ce mai mult la telefoanele fixe în favoarea celor mobile; 24% dintre gospodăriile din UE-27 utilizează doar telefonie mobilă. Acest procent este considerabil mai mare în noile state membre (39%) decât în statele UE-15 (20%), cu excepția Finlandei (61%) și a Portugaliei (48%).

Așa cum s-a precizat în comunicarea privind prima revizuire, natura tehnologiei mobile oferă posibilitatea de a adăuga un nou abonat la o rețea mobilă la un cost marginal. În plus, pachetele preplătite permit consumatorilor cu venituri mici să aibă acces la o conexiune la rețea la prețuri mici de intrare și să își gestioneze mai ușor cheltuielile, în comparație cu abonamentele clasice. În 2007, în medie aproximativ 60% dintre abonații la serviciile de telefonie mobilă utilizau pachete preplătite, iar 40% dintre abonați utilizau abonamente clasice. Deși accesibilitatea serviciilor trebuie privită în contextul condițiilor naționale specifice¹¹, se poate observa că, în medie, consumatorul european poate astăzi achiziționa un coș de servicii de telefonie mobilă cu utilizare scăzută mai ieftin (13,69 euro lunar) decât costul închirierii unei linii telefonice fixe (14,90 euro)¹².

Concluzie: Această ultimă analiză reiterează concluzia din cadrul primei revizuirii, și anume aceea că furnizarea concurențială de servicii de comunicații mobile în UE a antrenat, pentru

⁹ A se vedea cel mai recent sondaj special Eurobarometru, nr. 274, realizat la sfârșitul anului 2007, disponibil la adresa:

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommlibrary/ext_studies/index_en.htm

¹⁰ Locuințele care au acces la cel puțin un telefon, fie fix, fie mobil, fie ambele.

¹¹ Articolul 3 alineatul (1) din directivă. Accesibilitatea este discutată în detaliu în comunicările din 2005/2006 și în cadrul documentelor asociate SEC(2005) 660 și SEC(2006) 445.

¹² Coșul de servicii cu utilizare redusă se referă la tipul clasic de servicii naționale de telefonie mobilă cu utilizare redusă : apeluri vocale și SMS-uri. A se vedea COM(2008)153.

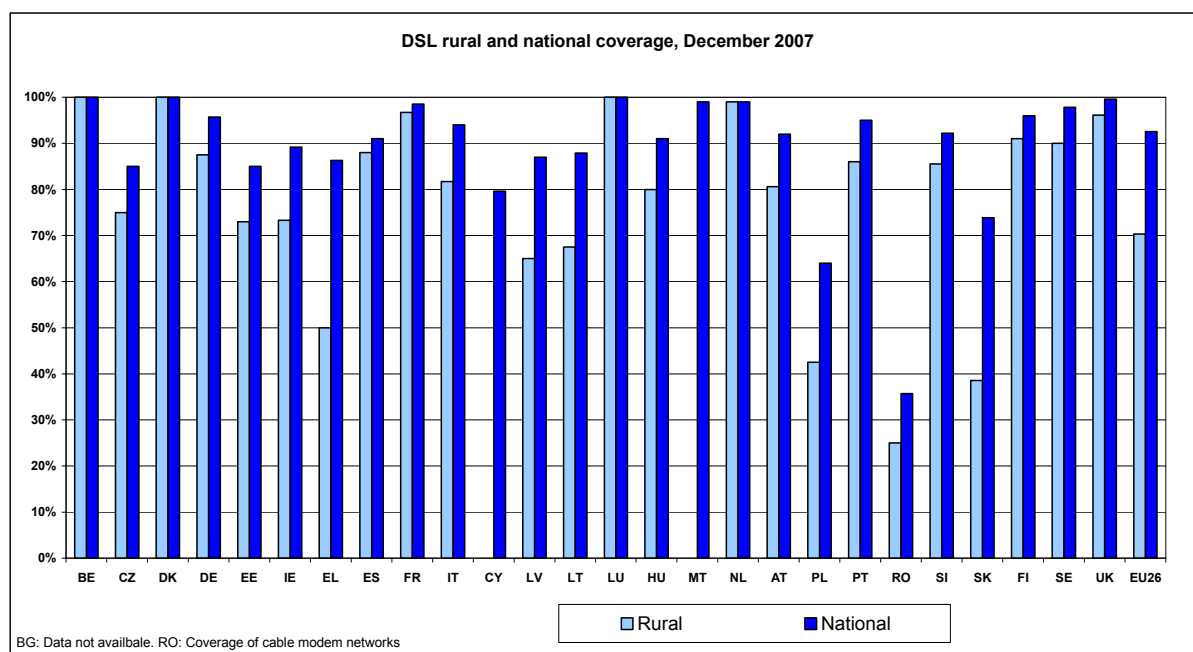
consumatori, o generalizare a accesului la serviciile de comunicații mobile la un preț accesibil. Prin urmare, condițiile de includere a comunicațiilor mobile în domeniul de aplicare a serviciului universal (așa cum sunt definite în anexa V la directivă) nu sunt îndeplinite.

2.3 Banda largă

Cu ocazia prima revizuirii s-a observat că, la jumătatea anului 2004, 85% din populația UE-15 dispunea de rețelele fixe cu acces de bandă largă, în timp ce, în noile state membre, liniile fixe erau mai puțin răspândite și, prin urmare, serviciile de bandă largă erau disponibile pentru un procent mult mai redus din populația acestora. În octombrie 2005, 11,5% din populația UE utiliza servicii de bandă largă.

La sfârșitul anului 2007, rețelele fixe de bandă largă DSL erau, în medie, disponibile pentru 93% din populația EU-26, cu excepția câtorva țări unde se înregistrau întârzieri (figura 3).

Figura 3. Acoperirea rețelelor fixe de bandă largă în UE exprimată ca % din populație

Sursa: IDATE, decembrie 2007

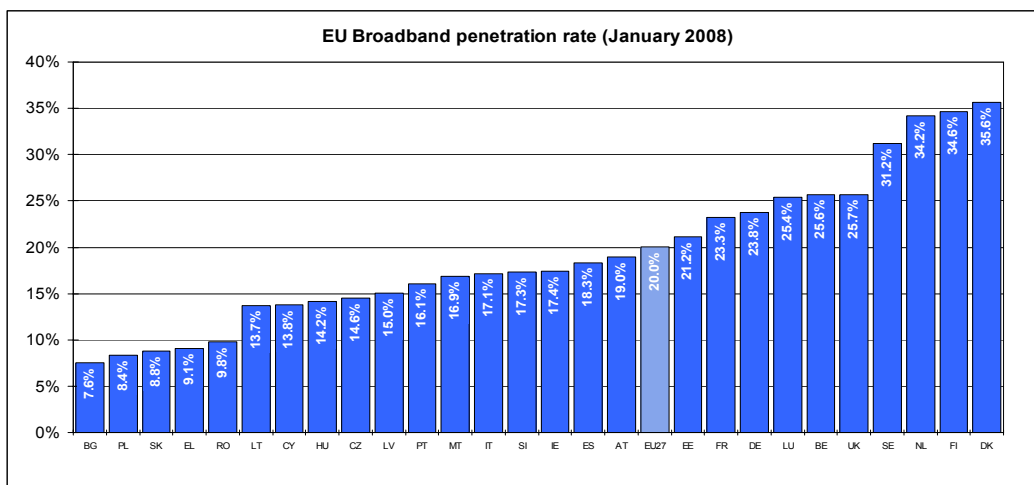
Unul dintre principalii factori de stimulare a dezvoltării comunicațiilor de bandă largă este concurența între infrastructurile paralele (rețele de telecomunicații și prin cablu), însoțită de reglementarea *ex ante* eficientă a accesului. Acest lucru se reflectă în procentajele de penetrare pe piață a serviciilor de bandă largă, care indicau, în ianuarie 2008, o rată a utilizării liniilor fixe de bandă largă la 100 de locuitori de 20% în medie; această rată variază semnificativ de la un stat membru la altul, de la 7,6% în Bulgaria la 35,6% în Danemarca.

Alți factori, cum ar fi accesul la calculatoare personale (PC), precum și anumite particularități culturale și lingvistice, joacă, de asemenea, un rol semnificativ în utilizarea acestor servicii. În ceea ce privește calculatoarele personale care reprezintă cel mai răspândit terminal folosit de utilizatori pentru a accesa serviciile de internet și de bandă largă, numai 57% din gospodăriile europene UE-27 dispun de un PC (procentul era de 53% în 2003 și de 33% în 1999).

Rețelele mobile de bandă largă pot contribui în mod pozitiv la creșterea ratei de utilizare a serviciilor de bandă largă, având în vedere că acestea au înregistrat o dezvoltare semnificativă în mai multe state membre, iar tehnologiile LAN pe suport radio au început să joace un rol semnificativ în ceea ce privește accesul la internet¹³. Reducerea semnificativă a prețului de acces la tehnologiile pe suport radio, atât mobile, cât și nomadice, precum și performanțele și vitezele de transmisie îmbunătățite indică faptul că utilizarea serviciilor de bandă largă va crește mai repede decât se poate deduce din cifrele referitoare la accesul prin rețelele fixe de bandă largă.

¹³ Liniile mobile de bandă largă *en detail* reprezintă global 15,5% în Slovacia, 15% în Irlanda și 8,4% în Lituania.

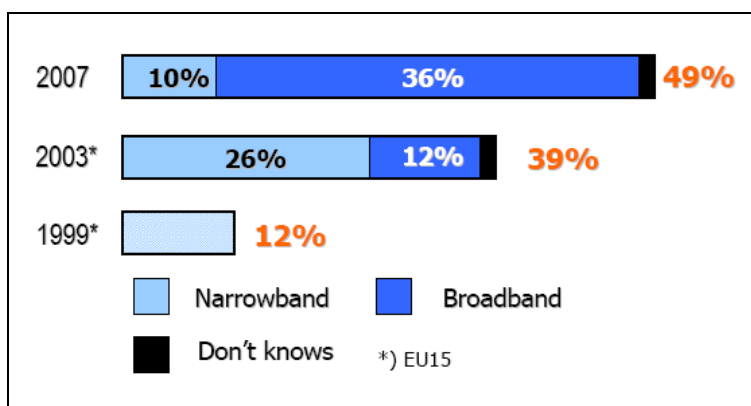
Figura 4: Utilizarea serviciilor de bandă largă în UE raportată la 100 de locuitori

Sursa: Al treisprezecelea raport de implementare

În perioada 2003-2007, în EU rata de utilizare a serviciilor de bandă largă la domiciliu s-a triplat. Conform ultimului sondaj privind comunicațiile electronice la domiciliu, în medie 36% din gospodăriile europene dispun în prezent de acces la o linie fixă de bandă largă¹⁴, iar 49% dintre gospodării utilizează internetul, fie la viteze de bandă îngustă, fie la viteze de bandă largă, așa cum se poate observa în graficul de mai jos. Acest lucru indică faptul că, deși serviciile de bandă largă nu au atins nivelurile de acoperire și de utilizare care ar permite includerea lor în domeniul de aplicare al serviciului universal, ele se apropie rapid de aceste niveluri, în timp ce numărul de conexiuni de bandă îngustă scade progresiv.

Figura 5. Rata de penetrare a internetului și a serviciilor de bandă largă la domiciliu, % din gospodăriile europene

Sursa: Sondaje privind comunicațiile electronice la domiciliu

¹⁴ A se vedea nota de subsol 9. A se remarca faptul că, potrivit datelor Eurostat, 42% din gospodăriile europene dispun în prezent de servicii de bandă largă (a se vedea <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>). Cauza diferențelor dintre concluziile Eurostat și cele ale sondajului privind comunicațiile electronice la domiciliu este aceea că Eurostat nu ia în calcul utilizarea internetului la populația cu vârsta peste 75 de ani, ceea ce înseamnă 12% din totalul populației.

Concluzie: În majoritatea statelor membre, acoperirea rețelelor de bandă largă este, în prezent, foarte mare; în medie, aproximativ 90% din populația UE are acces la aceste rețele. Utilizarea internetului se apropie, în prezent, de nivelul unui serviciu utilizat de majoritatea consumatorilor; un procent de 49% din gospodăriile europene utilizează internetul, dintre care 36% în rețele de bandă largă. Deși serviciile de bandă largă nu sunt încă utilizate de majoritatea consumatorilor (primul dintre cele două elemente identificate în anexa V la directivă¹⁵) și, prin urmare, nu sunt incluse în obligațiile de serviciu universal, așa cum sunt acestea stabilite și descrise în formularea actuală, rata de utilizare se apropie de pragul de utilizare de către majoritatea consumatorilor. În plus, se poate anticipa că, într-o perioadă relativ scurtă de timp, serviciile de bandă îngustă nu vor mai putea fi „suficiente pentru a permite accesul funcțional la internet” [așa cum se stabilește la articolul 4 alineatul (2) din directivă]. Prin urmare, situația trebuie ținută sub observație.

3. SERVICIUL UNIVERSAL ÎNTR-UN MEDIU ÎN EVOLUȚIE

Chiar dacă, în conformitate cu interpretarea actuală a directivei, nici serviciile de telefonie mobilă și nici cele de bandă largă nu se încadrează în domeniul de aplicare a serviciului universal, pare evident faptul că înlocuirea telefoniei vocale fixe cu telefonia mobilă, precum și creșterea nivelului de utilizare și a importanței serviciilor de bandă largă în viața de zi cu zi, ridică semne de întrebare cu privire la universalitatea accesului la serviciile de comunicații electronice în viitor. Prin urmare, este un moment potrivit pentru a reflecta asupra conceptului de obligație de serviciu universal ca parte a unei strategii globale cu obiectivul „internet de viteză mare pentru toți”, care ar putea include, de asemenea, sprijin comunitar, național și regional/municipal, parteneriate public-privat și alte mecanisme.

3.1. Conceptul de serviciu universal în domeniul comunicațiilor electronice și rolul acestuia

Înainte de liberalizarea sectorului telecomunicațiilor, furnizarea acestor servicii era de domeniul statului, cu subvenționarea încrucișată a unor întreprinderi care dețineau monopolul și care asigurau servicii de bază, în special conexiunea la o rețea de telefonie fixă și apeluri locale. Utilizarea telefoniei fixe era practic universală, jucând un rol esențial în asigurarea coeziunii sociale, comparabil cu rolul deținut de oficiile poștale locale și de bibliotecile publice.

Ca urmare a liberalizării pieței, serviciul universal a fost reglementat în scopul menținerii conceptului de acces rezonabil la un preț accesibil – în funcție de condițiile naționale - indiferent de nivelul veniturilor și de situarea geografică a consumatorilor.

În urma liberalizării pieței și a apariției concurenței, după cum se demonstrează, cu argumente convingătoare, într-o serie de comunicări¹⁶ privind implementarea cadrului de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice, consumatorii au beneficiat de prețuri mai mici și de o

¹⁵ Al doilea element stabilit în anexa V se referă la condițiile generale de eșec al pieței care ar justifica intervenția publică, de exemplu atunci când „furnizarea și utilizarea serviciilor specifice aduc un avantaj general net tuturor consumatorilor, justificând o intervenție publică în cazul în care serviciile specifice nu sunt furnizate publicului în circumstanțe comerciale obișnuite”.

¹⁶ A se vedea al treisprezecelea și cel mai recent raport de implementare, COM(2008) 153.

mai mare varietate de servicii, fiind rareori necesar să se recurgă la măsuri de finanțare a serviciului universal. Rolul serviciului universal a fost acela de a constitui un mecanism final de siguranță care să permită minorității consumatorilor să se alăture majorității care beneficia de servicii de bază.

Concurența a promovat, de asemenea, accesul din ce în ce mai accesibil la diverse tipuri de servicii inovatoare, cum ar fi telefonia mobilă și serviciile de bandă largă. De exemplu, piața liniilor fixe de bandă largă se caracterizează prin concurență din ce în ce mai intensă și investiții continue care duc la creșterea ratei de utilizare (în medie, 52 000 de linii noi pe zi în 2007, ceea ce echivalează cu o rată de creștere de 20%, pentru a atinge aproape 100 de milioane de linii de acces de bandă largă în UE la 1 ianuarie 2008.

Cu toate acestea, în pofida unor rate de creștere atât de mari, trebuie admis faptul că vor fi zone geografice unde este puțin probabil că piața va putea să asigure furnizarea de servicii într-o perioadă de timp rezonabilă. Pe măsura ce crește utilizarea accesului de bandă largă la internet și din ce în ce mai multe schimburi sociale și economice au loc online, va veni o vreme când „excluderea digitală” va deveni o problemă semnificativă.

Reducerea decalajului digital a fost inclusă, ca politică prioritară, în inițiativa i2010¹⁷, tocmai pentru a aborda această problemă. Accesul la comunicațiile de bandă largă nu numai că este necesar pentru asigurarea concurenței și creșterii economice, ci devine un obiectiv primar al bunăstării consumatorilor și al incluziunii digitale.

În plus, Comunicarea Comisiei din 2006 intitulată „*Reducerea decalajelor de acces la conexiunea de bandă largă*”¹⁸ a constituit un impuls puternic în vederea atingerii acestui obiectiv, recurgând atât la politicile comunitare din domeniul precum spectrul de frecvențe, fondurile de coeziune și normele aplicabile ajutoarelor de stat, cât și la inițiativele regionale și locale care au la bază parteneriate public-privat.

În cadrul raportului său privind strategia de la Lisabona reînnoită, Comisia a invitat statele membre să elaboreze strategii naționale privind conexiunea de bandă largă și să stabilească obiective naționale referitoare la utilizarea internetului de mare viteză¹⁹. Aceste strategii naționale privind conexiunea de bandă largă și inițiativa i2010 au constituit, până în prezent, un cadru general de largire a acțiunii statelor membre în vederea asigurării accesului la societatea informațională pentru o proporție cât mai largă a populației. Pe măsură ce conexiunea de bandă largă devine un instrument esențial al vieții cotidiene, trebuie să răspundem la întrebarea: cum să implementăm o veritabilă politică privind „serviciile de bandă largă pentru toți” și care poate fi rolul serviciului universal în atingerea acestui obiectiv?

3.2. Reflecții asupra viitorului

În cadrul dezbaterii deschise în ceea ce privește serviciile de bază care trebuie să devină, în timp, accesibile cetățenilor pentru a le permite să participe la viața socială, se pune din ce în ce mai des întrebarea dacă și cum poate contribui serviciul universal la realizarea acestor obiective în contextul general al promovării unor piețe de comunicații electronice deschise și concurențiale.

¹⁷ COM(2005) 229.

¹⁸ COM(2006) 129.

¹⁹ A se vedea COM(2007) 803.

Contribuțiile la consultările privind revizuirea generală a cadrului normativ în domeniul telecomunicațiilor²⁰ au ridicat câteva întrebări în ceea ce privește rolul exact al mecanismului serviciului universal, ca parte a unei politici sistematice și realiste privind „serviciile de bandă largă pentru toți”.

Serviciile de bandă largă favorizează participarea activă la viața socială: serviciile online de sănătate, învățământ, administrație și comerț sunt din ce în ce mai utilizate de populație. Acest lucru a dus la o participare mai activă la viața economică și socială, oferind mai multe șanse de angajare, de afaceri și de a studia, indiferent de locul în care ne aflăm.

Prin urmare, principala întrebare este dacă serviciul universal la nivelul UE este un instrument adecvat de promovare a dezvoltării serviciilor de bandă largă și, dacă da, când anume și în ce mod ar trebui invocat, sau dacă alte instrumente de politică comunitară – și, în acest caz, care anume – ar fi mai eficiente. Este vorba de o întrebare generală, care depășește problematica domeniului de aplicare a serviciului universal.

Comisia consideră foarte important ca, în cadrul Uniunii Europene, serviciile esențiale precum comunicațiile electronice să fie disponibile pe scară largă cetățenilor și societăților economice, indiferent de zona geografică în care se află, la un preț accesibil și la calitatea specificată. Prin urmare, Comisia dorește să lanseze o dezbate publică de anvergură cu privire la următoarele întrebări:

1. În ce măsură pot fi considerate suficiente piețele concurențiale de comunicații electronice de astăzi pentru asigurarea accesului universal, având în vedere că:
 - tendința de înlocuire a telefoniei fixe prin comunicații mobile de voce, care au o acoperire mai largă și sunt foarte accesibile, ar putea sugera faptul că obligația de serviciu universal limitată la accesul la un punct fix devine mai puțin relevantă și
 - serviciile de bandă largă devin accesibile pe piață unei părți din ce în ce mai mari a populației, ceea ce indică faptul că serviciile de bandă largă, inclusiv serviciile mobile de bandă largă, ar putea să urmeze aceeași cale ca și telefonia mobilă, devenind astfel, sub efectul forțelor pieței, aproape universale pe termen mediu?
2. Tendințele actuale sugerează că accesul satisfăcător la internet înseamnă, în mod progresiv, pentru un număr din ce în ce mai mare de abonați, un acces mai rapid decât conexiunea de bandă îngustă. În aceste condiții, se pune problema dacă este necesar să fie redefinită obligația de serviciu universal existentă [în special, considerentul (8), coroborat cu articolul 4 alineatul (2) din directivă], mai ales în ceea ce privește sensul atribuit comunicațiilor de date la rate de transfer suficiente pentru a permite accesul funcțional la internet. Trebuie stabilit, de asemenea, dacă o interpretare mai dinamică și neutră din punct de vedere tehnologic a acestei formulări ar necesita modificarea legislației existente.
3. Dacă serviciile de bandă largă sunt din ce în ce mai mult considerate drept universale, ar fi oare mai adecvat să modificăm, în mod formal, domeniul de aplicare

²⁰ Contribuțiile la consultarea publică privind Comunicarea COM(2005) 203 și cele primite în contextul reformei cadrului de reglementare al UE din 2006/2007 au subliniat necesitatea unei reflecții fundamentale asupra serviciului universal.

a obligației de serviciu universal pentru a include serviciile de bandă largă ca atare? Este încă relevant conceptul de acces funcțional la internet?

4. Având în vedere nivelurile diferite de dezvoltare a pieței în UE-27, este definiția curentă a serviciului universal suficient de flexibilă sau, dimpotrivă, prea prescriptivă?

Aceste întrebări trebuie analizate în contextul întrebărilor următoare, mai detaliate, inclusiv privind rolul și implementarea obligației de serviciu universal în cadrul politicii globale privind „serviciile de bandă largă pentru toți”.

- (a) Cum s-ar putea integra obligația extinsă de serviciu universal în cadrul unei politici globale pentru a garanta că obiectivul „bandă largă pentru toți” devine realitate, presupunând inclusiv un cadru de reglementare care să stimuleze furnizarea concurențială de servicii disponibile pe scară largă, utilizarea fondurilor structurale, sistemele de rețele regionale deschise de fibră optică și măsurile de stimulare a cererii, cum ar fi subvenționarea achiziționării echipamentului de către abonați, formarea și sensibilizarea opiniei publice? Care sunt avantajele și dezavantajele utilizării mecanismului serviciului universal, în comparație cu alte instrumente de politică comunitară pentru implementarea unei politici privind „serviciile de bandă largă pentru toți”? Care ar fi impactul probabil asupra părților interesate, asupra coeziunii sociale și teritoriale, asupra șomajului, concurenței, investițiilor, inovării și competitivității?
- (b) Cum s-ar adapta posibila lărgire a domeniului de aplicare a obligației de serviciu universal, o interpretare mai dinamică a accesului funcțional la internet sau trecerea la un concept mai puțin uniform de obligație de serviciu universal, la nevoia de a asigura o abordare coerentă în cadrul pieței interne, evitându-se denaturarea concurenței?
- (c) Ar trebui indicată o anumită viteză sau o plajă de viteze care să corespundă cu „banda largă” sau cu definiția actualizată a accesului funcțional la internet? Pentru asigurarea calității serviciului și a participării active la viața socială actuală, această viteză ar trebui stabilită între 1 și 2 Mb/s?
- (d) Criteriile și dispoziții de implementare europene comune pentru a reduce denaturarea concurenței, precum :
- Ce nivel de utilizare „majoritară” ar fi necesar înainte de a se invoca obligația de serviciu universal?
 - Care ar trebui să fie mecanismul pentru a determina, în circumstanțe adecvate, grupurile de consumatori sau zonele geografice care pot vor face obiectul obligației de serviciu universal?
 - Care ar fi abordarea adecvată pentru a asigura accesul și facilitatea utilizării comunicațiilor electronice pentru persoanele vulnerabile (cum ar fi persoanele cu handicap și cele în vârstă), în mod comparabil cu nivelurile de care dispune majoritatea utilizatorilor?
 - Este încă necesară menținerea dispozițiilor referitoare la registre și la telefoanele publice cu plată în cadrul obligației de serviciu universal? În privința acestora din

urmă, este necesară extinderea obligației de serviciu universal la „alte puncte de acces pentru comunicații electronice” (de exemplu puncte de acces WiFi)?

- Cum ar trebui selectate întreprinderile care sunt supuse obligațiilor de serviciu universal și care ar trebui să fie domeniul obligațiilor acestora?
- Care ar trebui să fie structura instituțională, inclusiv rolul organismelor de reglementare, pentru punerea în aplicare a măsurilor privind serviciul universal?
- Care ar fi costurile probabile ale obligațiilor de serviciu universal și cine ar trebui să le suporte? Care ar trebui să fie volumul și plafoanele finanțării și ale schemelor de compensare, raportul dintre sursele de finanțare precum fiscalitatea și fondurile pentru serviciul universal, și cum se poate asigura compatibilitatea cu normele privind ajutoarele de stat?

3.3. Concluzii

Prezenta comunicare propune câteva teme de reflecție privind rolul viitor al serviciului universal în furnizarea serviciilor de comunicații electronice. Problema ridicată în prezenta comunicare este dacă noțiunea de serviciu universal și domeniul său de aplicare trebuie modificate sau nu și, în cazul în care este necesară modificarea lor, dacă serviciul universal reprezintă un instrument adecvat de promovare a dezvoltării comunicațiilor de bandă largă, sau dacă acesta trebuie abandonat în favoarea altor instrumente de politică UE sau a unor măsuri la nivel național. Prezenta comunicare pune bazele unui dialog cu privire la problematica pertinentă, în scopul deschiderii unei veritabile dezbateri la nivel european, care să permită tuturor părților interesate să își exprime opiniile și să dezbată abordări alternative, în cursul anului 2009.

Pe baza acestei dezbateri, Comisia va publica o comunicare de sinteză în a doua jumătate a anului 2009. În 2010, dacă este cazul, vor urma propuneri concrete de actualizare a directivei privind serviciul universal.

Comisia invită Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor să utilizeze prezenta comunicare ca bază a dezbaterilor ulterioare.